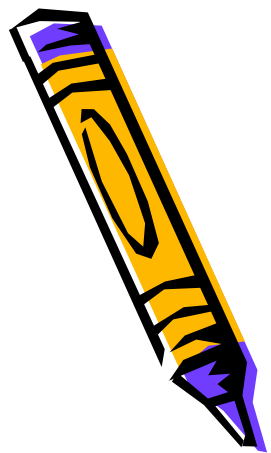

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

Sınıf Yönetimi Modelleri

- Sınıf yönetimi modelleri, **geleneksel, tepkisel, önlemsel, gelişimsel, sorumluluğa dayalı ve bütünsel** olarak gruplanabilir.

Geleneksel model,

- Bu modelde, öğretmenlerin önceden tek başlarına belirlediği sınıf kurallarına, öğrencilerin sorgulamadan uymaları söz konusudur. Öğretmenin sınıf içersinde odaklandığı konu, istediklerinin öğrenciler tarafından nasıl yerine getirileceğidir.
- Güce dayanan ilke ve kuramların uygulanması ile oluşan bu modelin en içteki güdüsü "güç" tür.

- Bu modelde, sınıf atmosferinin baskıcı özelliğinin fazla olması nedeniyle, öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri fırsatlar bulması olanaklı değildir.

- Geleneksel modelle yönetilen sınıftaki öğrencilerin öğretmenlerinin davranışlarına karşı geliştirdikleri başlıca davranış örnekleri aşağıdaki gibi olabilir:

1. Yalan söyleme, duygularını saklama
2. Başkalarını suçlama, dedikodu yapma
3. Galip gelme gereksinimi duyma
4. Yeniliklere karşı gelme
5. Boyun eğme
6. İsyan
7. Zorbalık

Tepkisel model,

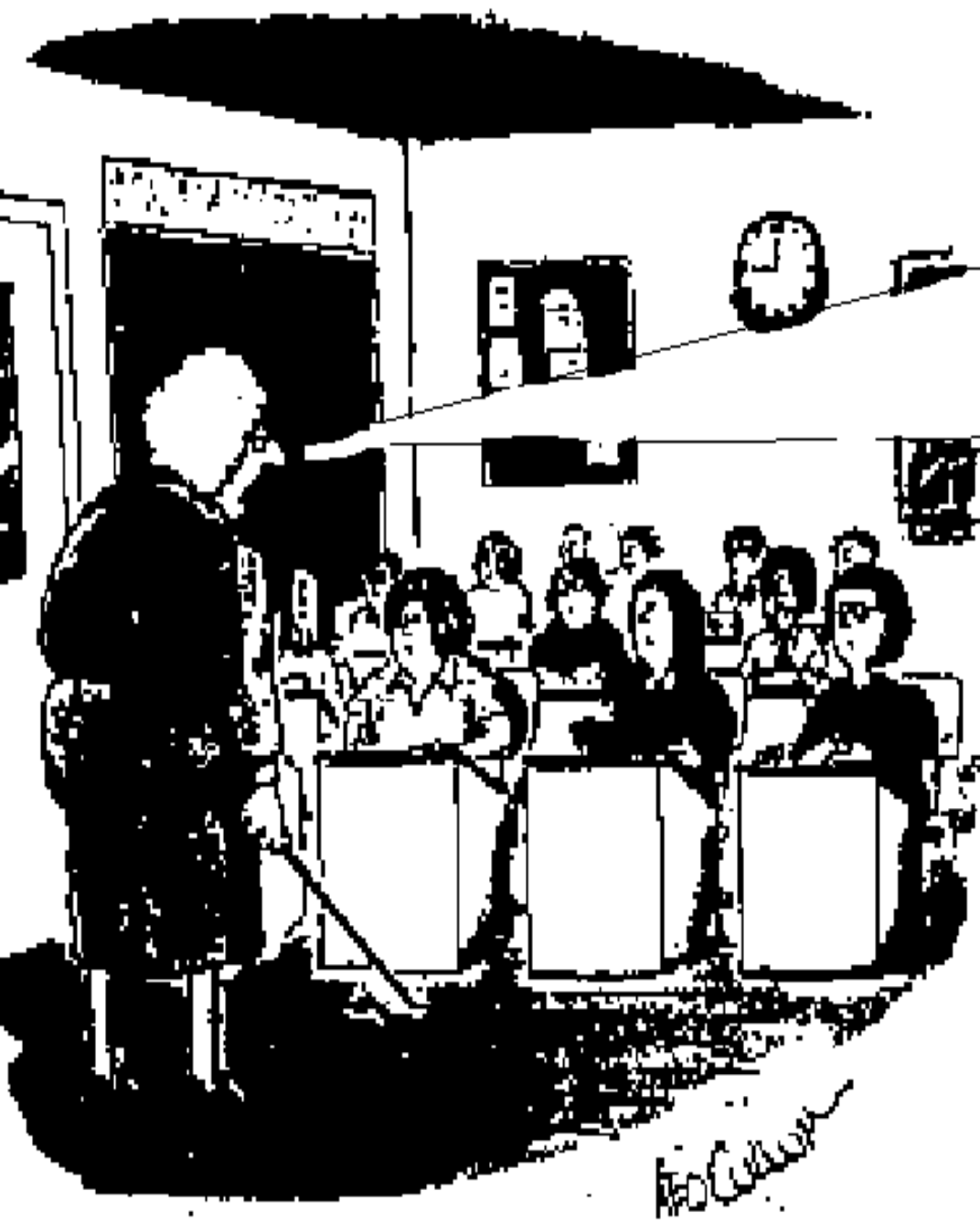

İstenmeyen bir düzenleniş sonucuna ya da bir davranışa tepki olan sınıf yönetimi modelidir.

Amacı; istenmeyen durum ya da davranışın değiştirilmesidir. İşleyişi, istenmeyen sonuç-tepki şeklindedir.

Düzen sağlayıcı ödül-ceza türü etkinlikleri içerir.

Günaydın millet!.. Benim adım Afet Kocaman.

Yanlış bir hareket yaparsanız sizi dışarı atarım!

Önlemsel model,

Planlama düşüncesine bağlı, geleceği kestirme, istenmeyen davranış ve sonucu, olmadan önleme yönelimlidir.

Amacı: Sınıf sorunlarının ortaya çıkmasına olanak vermeyici bir düzenleyiş ve işleyiş oluşturarak, tepkisel modele gereksinimi azaltmaktır.

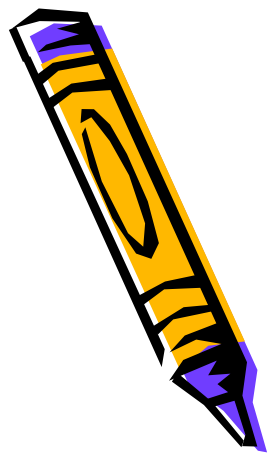
Sınıfta yanlış davranışa olanak vermeyen bir sosyal sistem oluşturmaya çalışır. Etkinlikler bireyden çok gruba yöneliktir.

Gelişimsel model,

Gelişimsel model, sınıf yönetiminde öğrencilerin, fiziksel, duygusal, deneyimsel gelişim düzeylerinin gerektirdiği uygulamaların gerçekleştirilmesini esas alır; bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrencilerin ona bu açılardan hazırlanmasını öngörür.

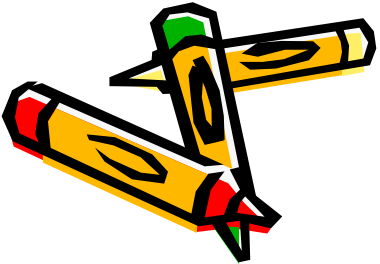
Temel olarak 4 basamaktan oluşur ancak bu basamaklara üniversite yıllarını da eklersek 5 basamakta değerlendirilebilir :

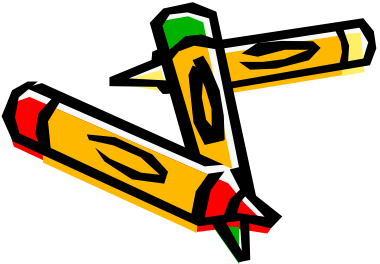
Gelişim Modeli:

1. Onuncu yaşa kadar sürer.
Öğretmene çok iş düşer. Nasıl öğrenci olunacağını öğrenildiği zamandır.

2. On-Oniki yaş arası dönemdir. Sınıf yönetimine verilen ağırlık azalır. Öğrenciler olgunlaşma döneminde sınıf yönetimine uymaya, öğretmeni hoşnut etmeye isteklidir.

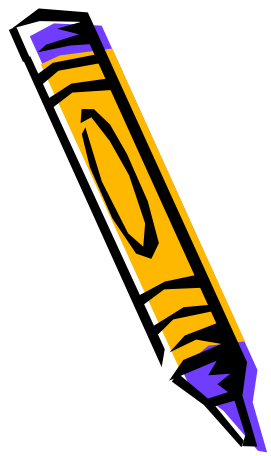

3. Oniki - Onbeş yaşları arasındır.
Arkadaş beğenisi ön plana çıkabilir.
Öğretmeni sıkıntıya sokmayı seçebilirler.
Sınıf yönetiminin kurallarını ararlar.

4. Lise yıllarıdır. Öğrenciler kim olduklarını, nasıl davranmaları gerektiğini anlamaya başlarlar. Yönetim sorunları azalır. Arkadaşlarının etkisi gittikçe artar.

- 5. Basamak: Genç yetişkinlik yılları. Üniversite eğitimi dönemini kapsar. Sınıf yönetimi sorunları çok azdır. Bireysel var olma, kendini geliştirme, farklılaşma ön plana çıkmıştır.

Sorumluluğaya Dayalı Model

- Bu model, çocukların çoğunun sınıfta, okulda, toplumda sorumlu bir biçimde davranabileceğini öne sürer. Sorumluluk sahibi öğrenciler, sergiledikleri sorumlu davranışlar dizisinde genelde içsel denetim odağı kullanırlar ve davranışlarının sonuçlarını kabul ederler.
- Katılımcı yönetim anlayışının ön planda olduğu bu modelle yönetilen sınıflarda, öğrenciler demokratik, paylaşımcı, sorumluluk sahibi olmayı yaşayarak öğrenmektedirler.

Bütünsel Sınıf Modeli:

Bu modelde önlemsel sınıf yönetimine öncelik verme, gruba olduğu kadar bireye de yönelme, istenen davranışa ulaşabilmek için, istenmeyen nedenlerini ortadan kaldırma vardır.

Etkinlikler sürecinde seçilecek davranış örgüleri, öğrencinin gelişim basamakları ile uyumlu olanlardan seçilir.

Modelin çevre boyutunda, okul, aile, boş zaman etkinliklerinin yer aldığı **arkadaş çevresi** vardır.

Bu modelleri genel olarak değerlendirdiğimizde

Baskıcılıktan

Demokratikliğe

Şekil yönelimlilikten

Amaç yönelimliliğine

Öğretmen merkezlikten

Öğrenci merkezliliğine

doğru bir yönelim olduğunu söyleyebiliriz.

Bunu unutmayalım!!!

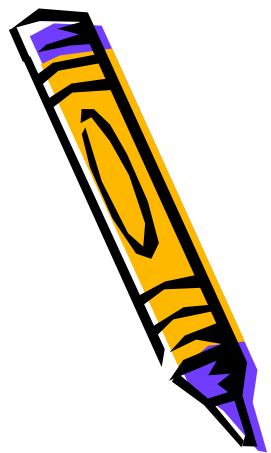

Her sınıf için geçerli bir sınıf yönetimi modeli yoktur.

Çünkü okul düzeyi, ders, öğrencilerin sosyal ve psikolojik özellikleri, öğretmenin bilgisi ve kişiliği gibi faktörler sınıf yönetimini değiştirir.

ÖĞRENME ORTAMLARININ FİZİKSEL DÜZENİ

Etkili sınıf yönetiminin şartlarından biri öğrenme ortamlarının fiziksel ve düşünsel yapılarıyla ilgili ön düzenlemelerdir.

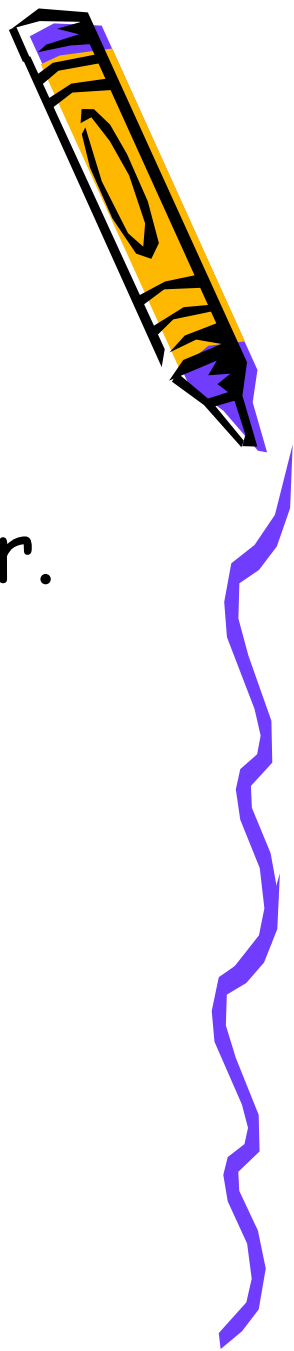
Öğretim ortamlarının uygun bir fiziksel düzene sahip olmasının üç temel amacı vardır:

1. Öğrencilerin daha kolay öğrenmesini sağlamak
2. Öğrencileri fiziksel olarak daha rahat hissettirmek
3. Öğrencileri derslere karşı motive etmektir

Okulun Fiziksel Düzeni

Okul, bütün yönleriyle öğretim ve öğrenmeye uygun bir mekan olmalıdır. Okul binaları planlanırken sınıfların yanında diğer ortak alanlar da göz önünde bulundurulmalıdır.

Okulun Yeri

Fiziksel olarak okul binasının inşa edileceği yeri belirleme, uygun bir eğitim-öğretim ortamı oluşturma sürecinde ilk aşamadır. Okulun yeri belirlenirken göz önünde bulundurulması gereken bazı özellikler şöyle sıralanabilir:

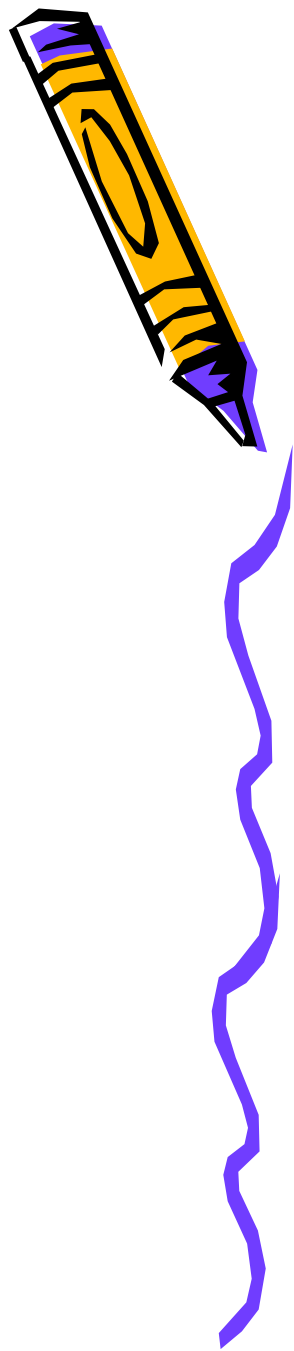

- Öğretim programına uygun bir yer olmalıdır,
- Öğrenciler için rahatça ulaşılabilir yerde olmalıdır,
- Trafik ve sanayi merkezlerinden uzak olmalıdır,
- İleriki yıllarda genişleme olanağına sahip olmalıdır,
- İlköğretim okulları yürünebilecek mesafede olmalıdır.

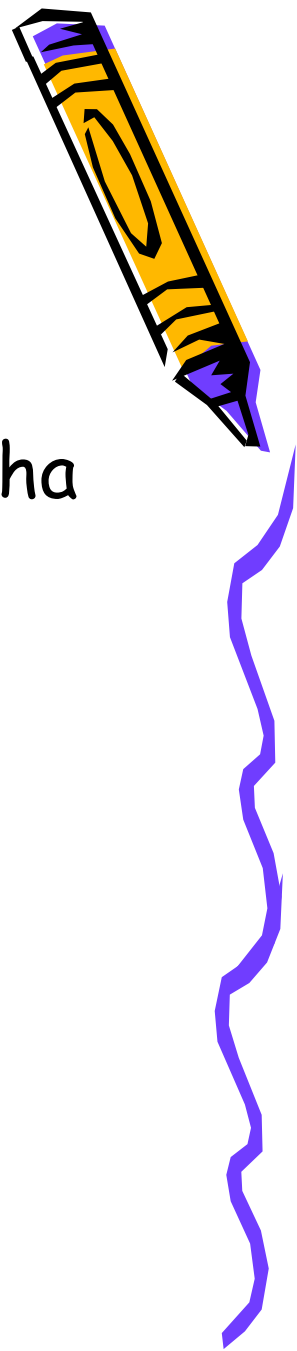
Okul Büyüklüğü

Okulun küçüklüğü ve büyüklüğü öğrenci öğrenmelerini, okuldaki sosyalleşme ve etkileşimi şekillendirmektedir.

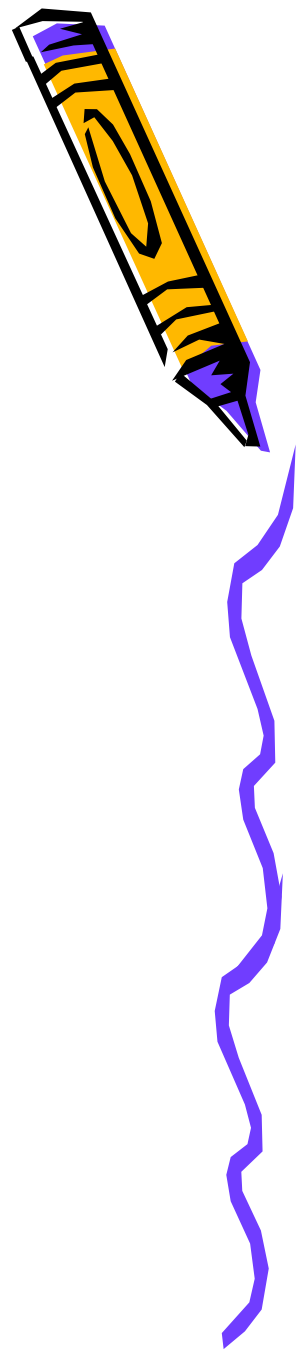

Küçük Okulların Yararları

- Öğrencilerin başarısı daha yüksektir,
- Öğrencilerin okulu terk etme oranları daha düşüktür,
- Okulda şiddet ve güvenlik sorunları daha düşük düzeydedir.
- Öğrenciler okulları hakkında daha olumlu görüşlere sahiptir.
- Öğrenciler eğitimsel etkinliklere daha fazla katılmaktadır.

Küçük Okulların Sınırlılıkları

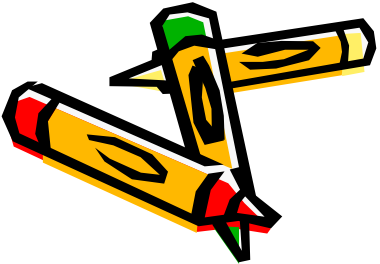
- Olumlu sınıf iklimi oluşturmak güç olabilir.
- Araç gereç ve diğer imkanlardan yoksun olabilirler.
- Daha az deneyimli öğretmenler görevlendirilebilir.

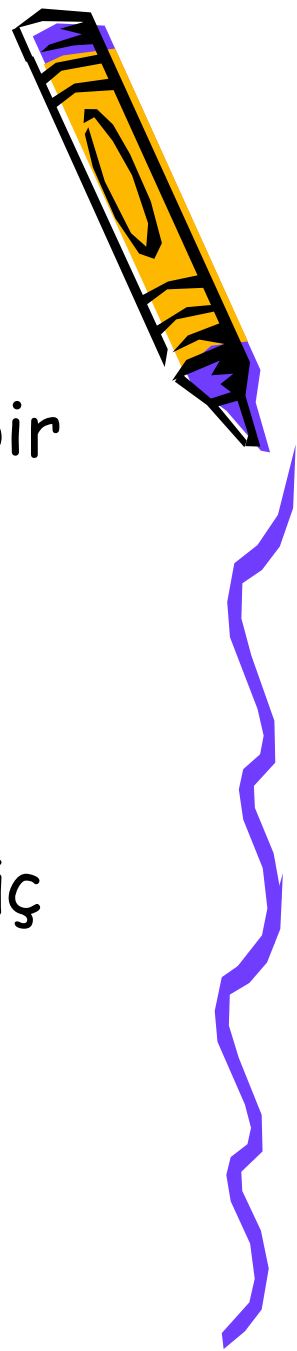
Büyük Okulların Yararları

- Öğretmenler kendilerini geliştirebilirler.
- Farklı dersler ve eğitsel etkinlikler gerçekleştirilebilir.

Büyük Okulların Sınırlılıkları

- İlişkiler resmi bir nitelikte olup, kapalı bir iklim oluşabilir.
- Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yüksek olabilir.
- Disiplin problemleri daha çok olabilir.
- Bazı derslerde alan öğretmeni temini güç olabilir.
- Okul binaları eski olabilir.

Sınıfın Fiziksel Değişkenleri

Sınıftaki öğrencilerin sayısı, duvar ve eşya renkleri, ışık, ısı, temizlik, gürültü düzeyleri, görünüm, sınıftaki fiziksel ortamın değişkenleri olarak sayılabilir.

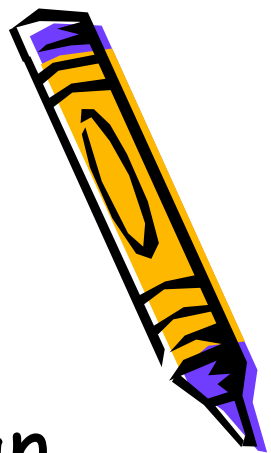

Fiziksel Ortamın Değişkenleri

1.Sınıfın Büyüklüğü:

Bir sınıfta řu kadar öğrenci olmalıdır demek gerçekçi olmaz. Bu sayının belirleyicilerinden biri sınıfın düzeyidir. İlk yıllarda öğrenciler öğretmenin yardımına daha çok gereksinim duyarlar, ilgi çevreleri dardır. Bu nedenlerle ilk sınıflarda öğrenci sayısı az tutulmalı, gerekiyorsa sınıf düzeyi ile birlikte yükseltilmelidir.

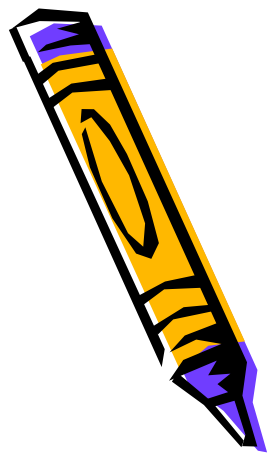

Öğrenci sayısının yirminin altında olan sınıflara **küçük**, yirmi ile otuz arasındakilere **orta**, otuzdan daha fazla sayıda öğrencinin bulunduğu sınıflara **büyük** sınıf denebilir.

2. Işıık:

Işııktaı değişmelerin öğrencilerin psikolojik yapılarını etkilediği belirlenmiştir. Öğrenci sınıf ortamında tahtayı rahatça görebilmeli ve yazılanları okuyabilmelidir. Bunun için sınıftaki ışıklandırmanın uygun düzeyde olması gerekir. Işığın az veya çok olması öğretmen ve öğrencinin çalışmasını güçleştirir. Yetersiz ya da aşırı aydınlatma, gözü yorar, dikkatsizlik ve sinirliliğe yol açar.

3. Havalandırma:

Derstliğin havalandırmasına gereken önem verilmelidir. Oksijen azlığı öğrencileri dikkatsiz ve uykulu yapar. Etkinlikler esnasında bozulan derstliğin havalandırması teneffüslerde yapılmalı, ders içinde derslik havalandırmasından, özellikle karşılıklı pencerelerin açılarak yapılan derslik havalandırmasından kaçınmalıdır.

4. Isı:

Sınıf ısısının normal oda sıcaklığında olması gerekir. Sıcak ve soğuk sınıf ortamları öğrencileri olumsuz yönden etkiler. İdeal sınıf ısısının 19 C ile 21.5 C arasında olduğu kabul edilmektedir. Isının aşırı yükselmesi, fiziksel rahatsızlıklara, ilginin dağılmasına, zihnin gevşemesine yol açar. Düşük ısı, çabaları ısınmaya yöneltmekte, zihnin odaklaşmasını güçleştirmektedir.

5- Temizlik:

Derstliğin ve derslik içinde bulunan araç, gereçlerin temizliğine önem verilmelidir. Derstliğin temizliği öğrencilerin fiziksel ve ruhsal rahatlıkları açısından gereklidir. Temiz bir ortamda bulunan öğrenciler hem etkinliklere rahat ve istekli olarak katılır, hem de kazanmalarını gereken temel davranışları kazanmalarına fırsat verilmiş olur, ğrenci sınıfını temiz bulmalı ve temiz terketmelidir.

6- Renk:

Renkler öğrencilerin fiziksel ve psikolojik davranışlarını etkiler. Bu nedenle dersliğin ve derslik içinde bulunan araçların renk seçimlerinde öğrencilerin sınıf düzeyleri dikkate alınmalı, araç-gereçlerde etkinliğe uygun renk seçimi yapılmalıdır.

Her rengin kendine özgü bir dili vardır.

Siyah gücü ve tutkuyu ifade eder.

Mavi sakinliği ifade eder ve dinlendirici bir renktir.

Yeşil güven veren bir renktir.

Lacivert otoriteyi ve verimliliği simgeler.

Pembe rahatlatıcı bir renktir.

Sarı, geçiciliği ve dikkat çekiciliği ifade eder.

Kırmızı uyarıcı bir renktir. Kırmızı rengin kan akışını ve tansiyonu yükselttiği düşünölmektedir.

SONUÇ OLARAK EN
GÜZEL RENK

BORDO-MAVİ

7. Gürültü:

Gürültü, rahatsız edici, işitmeyi engelleyici, dikkati dağıtıcı, fiziksel ve ruhsal sağlığı bozucu bir değişkendir. Sınıf dışından gelen gürültünün engellenmesi daha güçtür, bu iş okul yapım sürecinde dşnlmelidir. Sınıf içinde gürültüyü azaltmanın temel yolu sınıf kurallarına özenle uyulmasıdır.

Sınıfın Yerleşim Düzeni:

Öğrenciler, cinsiyet, boy, görme, işitme, ilgi süresi, temizlik, ekonomik ve sosyal durum açılarından farklıdır. Bu farklar, onların sınıfta yerleşimi için öğretmene ipuçları verir.

Öğrencilerin iletişim ve etkileşim alışkanlıkları, oturma yerini belirlemede başka bir değişkendir. Sınıfın ön ve ortası, bu açıdan şanslı bölgelerdir. Buralara, iletişim ve etkileşim gücünü çeken öğrenciler oturtulmalıdır.

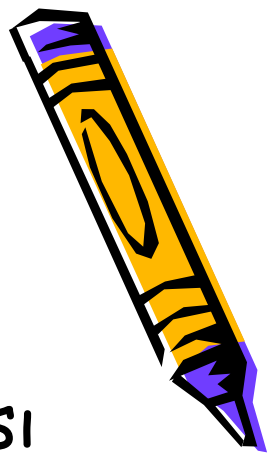
Sınıf Yerleşim Düzeni

1. Geleneksel (sıralı) yerleşim düzeni:

Eğitim sistemimizde en çok kullanılan yerleşim düzenidir. Öğrenci sıralarının dikey ve yatay bir düzene göre oluşturulduğu ve öğrencilerin birbirlerinin ensesini gördüğü bir oturma düzenidir. Bu oturma düzeninde, öğrencilerin yüzleri aynı yöne dönüktür.

Sıralı yerleşim düzeninde, öğrenciler arası etkileşim çok düşük düzeyde kalmaktadır. Öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinin uygulandığı sınıflarda kullanılır. Kalabalık sınıfların yapısına uygun bir yerleşim düzeni biçimidir. Bu düzen dinleme-not alma türü etkinlikler için uygundur. Arka sıralara doğru gidildikçe öğrencilerin birbirlerinden haberli olma düzeyi düşer, ders dışı ve bozucu davranışlara eğilimleri artar.

Sınıf Yerleşim Düzeni

2. Bireyselleştirilmiş yerleşim düzeni:

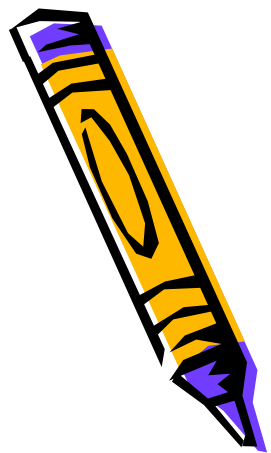
Öğrencilerin sıralara ve masalara bağımlı olmadan, kendi başlarına kullanabilecekleri tek kişilik masa ve sandalyelerle sağlanabilen oturma düzenidir. Bilgisayar ve yabancı dil laboratuvarları bu düzene uygun olarak oluşturulur. Bu oturma düzeninde, öğrenciler değişik şekillerde oturabilirler. Bireysel öğretim düzeni, her öğrencinin kendi hızında öğrenmesine imkan hazırlar. Bireysel öğrenmeyi ön planda tutan bir yerleşim düzenidir.

Sınıf Yerleşim Düzeni

3. Tek grup yerleşim düzeni:

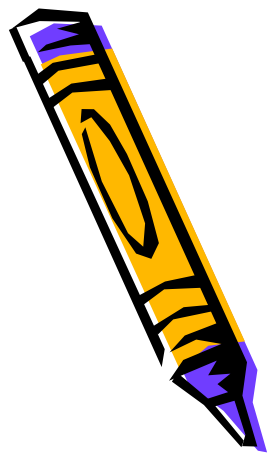
Bu düzende sınıfın tamamı bir grup olarak ele alınır. Öğrenciler, daire, kare, köşeli U ya da V şeklinde oturabilir. Öğrenciler, öğrenme sürecine aktif olarak katılır. Öğrenci herkesi görebildiği için beden diliyle iletişim kurma dahil olmak üzere çok yönlü bir etkileşim içinde bulunur. Öğrenciler birbirinin yüzünü görür. Bu düzende istenmeyen davranışlara yönelik öğrenciler kolay belirlenir.

Sınıf Yerleşim Düzeni

4. Çok gruplu yerleşim düzeni:

Sınıf ortamında, birden fazla küçük çalışma grupları oluşturularak gerçekleştirilen sınıf yerleşim düzenidir. Öğrencinin ve dersin özelliklerine göre sınıfta değişik gruplar oluşturulabilir. Çok gruplu yerleşim düzeni, öğrencilerin yardımlaşarak öğrenmesine, liderlik özelliklerini geliştirmesine, işbirliğini, yardımlaşmayı, katılmayı, yaparak ve yaşarak eğitilmesine imkan sağlar. Kalabalık olmayan sınıflarda daha rahat uygulanabilir.

* Sınıf, öğrencilerin sessiz oturup ders dinlediği bir müze değil, arkadaşlarıyla birlikte araştırmalar yaptığı bir laboratuvar olmalıdır.

